

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izšla dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Proračuni za leto 1912.

Bliža se čas, ko bo treba zopet sestavljati proračun za naslednje leto.

Ker deželni odbor — kolikor nam je znano — ne namerava letos izdati občinam posebnih ukazov in navodil, ostanejo v veljavi vse odredbe, ktere je izdal z okrožnico z dne 18. oktobra 1910 št. 14.423. — Umestno se nam zdi, da mi tem potopozorjamo županstva, naj skrbе za to, da se ta okrožnica natančno izvršuje, in da se zlasti pravočasno sklenejo in ugotove proračuni.

Da se osveži spomin, in ker utegne biti navedena okrožnica ponekod založena, menimo, da ne bo odveč, ako jo na tem mestu še enkrat priobčimo.

Pripomniti pa je še nekaj.

Povsod se opaža, kako naraščajo občinski izdatki.

Zakaj bi ne iskala županstva dohodkov v najbolj pravičnih davščinah: pri nakladah na žgane opojne pijače!

Vse občine naj imajo to pred očmi in geslo bodi: Povsod naklade na žganje!

Naj sledi v ponatisu omenjena

Okrožnica

vsem županstvom na Kranjskem. št. 14.423.

Vkljub ponovnim ukazom in večkrat izdanim okrožnicam deželnega odbora se županstva pri sestavljanju proračunov in sklepanju letnih računov ne ravnaajo po določbah § 66. občinskega reda. —

V prvi vrsti se opozarja županstvo, da je sestavljanje in ugotavljanje proračunov popolnoma neodvisno od letnih računov in računskih zaključkov.

Omenjeni § 66. občinskega reda določa izrecno, da mora občinski odbor ugotoviti proračun vsaj en mesec pred začetkom naslednjega leta. Zato je treba, da župan sestavi in na vpogled razpolaži proračun tako pravočasno, da bo občinski odbor po preteku 14dnevne dobe po razpolažitvi lahko sklepal o proračunu že koncem novembra vsakega leta. Potrebno je namreč, da se proračuni tičoči se takih davščin, za katere je po § 79. občinskega reda treba dovolitve višjih oblastev, predlože deželnemu odboru že v začetku ali vsaj v sredi decembra, gotovo pa še pred pretekom leta.

Važna je pravočasna ugotovitev proračuna glede pobiranja doklad na užitnino in samostojnih naklad na pivo in žgane opojne pijače. Če se reši proračun n. pr. šele meseca februarja ali marca, izgubi občina v tem slučaju vse doklade in naklade te vrste za dotične mesece, ker se za nazaj ne morejo terjati. Pa tudi glede doklad na direktne davke je pravočasna rešitev proračunov neobhodno potrebna, da se prej ko mogoče o visokosti sklenjenih doklad obvestijo c. kr. davčni uradi zaradi predpisa in pobiranja.

Županstvo se tudi opozarja na možnost, da bi morala občina pobirati občinske doklade na direktne davke sama po svojih organih, če bi proračun ne bil pravočasno rešen in dotični davčni urad ne bil o tem obveščen v določenem roku.

Za ta slučaj bi bil deželni odbor upravičen odrediti, da se pobirajo doklade na stroške onega, ki je zakrivil prekasno rešitev proračuna.

Ker je c. kr. deželni šolski svet z razpisom z dne 6. aprila 1910, št. 2167, naročil vsem c. kr. okrajnim šolskim svetom, da morajo do konca oktobra vsakega leta naznaniti županstvom vsote za stvarne šolske potrebščine na-

slednjega upravnega leta, je s tem odstranjena zadnja ovira pravočasnega sestavljanja proračunov.

Glede sestave proračuna se naroča županstvu posebej,

I. da vstavi vanj vedno prebitek, oziroma primanjkljaj tekočega leta, ki se da, četudi račun še ni zaključen, v zadnjih dveh mesecih vsaj približno določiti na podlagi računov za pretekla leta;

II. da vstavi proračunjene zneske za stvarne šolske potrebščine med stroške cele občine, ne pa med stroške posameznih njenih delov, in

III. da vstavi med dohodke vse občinske takse, globe (kazni), obresti danih posojil, obljacij in hranilnih vlog in druge dohodke, ki jih je z gotovostjo pričakovati.

IV. Ravnotako naj se natančno določijo in vpišejo izdatki, tako da se dožene resnični primanjkljaj, ki ga bode treba pokriti.

V. Doklade na direktne davke in užitnino in naklade na pivo in žganje (slednje če niso sklenjene že za daljšo dobo naprej), naj se v proračunu ne stavijo že med dohodke, da bo vsled tega primanjkljaj bolj razviden.

Pri proračunu se je treba vedno ozirati na nepričakovane izdatke tekom leta in za take stroške vstaviti primeren znesek, da ne bode treba med letom županu zalagati občinske blagajne.

Da se razbremenene davkoplačevalci direktnih davkov, priporoča deželni odbor, da se uvedejo po vseh občinah, če ne govore izredne lokalne okoliščine proti temu, poleg doklad na direktne davke in užitninske doklade tudi samostojne naklade na pivo in žganje, in sicer na daljšo kot enoletno dobo, namreč v smislu § 81. občinskega reda za dobo do 10 let, kakor je bilo že pojasnjeno s tuuradnima okrožnicama z dne 14. sept. 1904 št. 5114 in 28. nov. 1905 št. 11320.

Naklada na pivo sme znašati največ po 1 K 40 h od hl. potočenega piva, glede naklade na žgane opojne pijače pa opozarja deželni odbor, da je c. kr. deželna vlada v posameznih slučajih že pritrdila pobiranju višje naklade kakor po 22 vin. od vsake hektoliterske stopinje alkoholovine navadnega in po 10 vinarjev od litra poslanega žganja.

Dovolitev pobiranja naklade na pivo in žganje je zlasti odvisna od okolnosti, da za pokritje primanjkljaja ne zadostujejo dohodki sklenjenih zmerno visokih doklad na direktne davke in užitnino, ker bi se sicer morale zadnjeimenovane doklade tako zvišati, da bi bili davkoplačevalci prehudo prizadeti.

Da se zagotovi pravilno reševanje proračunov, odreja deželni odbor z ozirom na tuuradne okrožnice z dne 31. okt. 1903 št. 11.199, z dne 19.

okt. 1907 št. 12.470 in z dne 9. nov. 1908 št. 13.950 vnovič sledeče:

Pred vsem naj se obrne županstvo na pristojni davčni urad, da mu dopošlje izkaz o zadnjem davčnem predpisu.

Dalje:

1. Zadnji čas do 5. nov. vsakega leta naj sestavi župan proračun, in potem poskrbi za to, da se na običajni način javno razglasi, da je proračun 14 dni vsem občanom javno na vpogled razpoložen in da sme v tem času vsak občan podati pri županstvu proti proračunu svoje ugovore (opomnje).

2. Po preteku 14dnevne dobe po razpoložitvi proračuna na vpogled, naj skliče župan občinski odbor k seji najkasneje do 25. novembra vsakega leta, da vzame proračun v pretres in ga reši (ugotovi).

Pri tem je vpoštovati morebitne opomnje ali ugovore občanov.

Občinski odbor sklepa, kako naj se pokrije morebitni primanjkljaj, in sicer:

z dokladami na direktne davke,

z dokladami na užitnino od mesa, vina, vinskega in sadnega mošta, končno s samostojnimi nakladami na pivo in žganje.

O sklepu naj se napravi pravilen zapisnik, ki naj ga podpišejo po § 48. občinskega reda župan, dva odbornika in zapisnikar. Enako naj se podpiše tudi proračun.

3. Po ugotovitvi proračuna se morajo od občinskega odbora sklenjene doklade in naklade po predpisu § 83. občinskega reda nemudoma javno razglasiti s pristavkom, da ima vsak občan pravico, pritožiti se zoper nje tekom 14 dni, da pa mora vložiti pritožbo pri županstvu.

4. Vsaka pritožba, če se ne predloži obenem s prošnjo za dovolitev pobiranja doklad, se mora predložiti deželnemu odboru opremljena z vsemi onimi prilogami, kakor se zahtevajo pod št. 5. pri prošnjah za dovolitev doklad.

V smislu §§ 79. in 81. občinskega reda je potrebno dovoljenje višjih oblastev (deželnega odbora, oziroma deželnega zbora in vlade) za pobiranje doklad, ki presegajo 15% direktnih davkov ali užitnine, in za vsakoršne naklade na pivo in žganje.

5. Prošnje za dovolitev pobiranja teh doklad in naklad se morajo predložiti deželnemu odboru vsaj do 15. decembra vsakega leta.

Dotičnim prošnjam je priložiti:

a) od občinskega odbora odobreni proračun v dveh izvodih, ker se eden obdrži pri deželnem odboru;

- b) zapisnik dotične seje občinskega odbora, v kateri so bile po odobritvi proračuna sklenjene priklade;
- c) izvirni izkaz c. kr. davčnega urada o najnovjšem davčnem predpisu za vsako posamezno davčno občino;
- č) razglas o javni razpoložitvi proračuna na vpogled pred razpravo v občinski seji, v katerem naj se navede in uradno potrdi dan razglasitve;
- d) razglas odborovega sklepa o prikladah po § 83. občinskega reda tudi z navedbo in uradnim potrjenjem dneva razglasitve;
- e) morebitne ugovore ali pritožbe zoper proračun in zoper sklep o prikladah.

Glede prispevkov za bogočastne (cerkvene) in stvarne šolske potrebščine se imajo obenem predložiti kot priloge te prošnje tudi tozadevne odredbe pristojnih oblastev (proračuni, na podlagi konkurenčnih obravnav izdane razsodbe itd.)

C. kr. davčni uradi bodo le v tem slučaju mogli redno pobirati in izplačevati občinske doklade, če dobe obvestila o sklenjenih občinskih dokladah najkasneje meseca marca. Ako torej ne bo proračun pravočasno rešen, bodo tudi vse pritožbe občin, da ne dobivajo redno občinskih doklad, povsem neopravičene. Posebno pa velja to glede doklade na užitnino in naklade na pivo in žganje.

Te davščine se smejo namreč pobirati še-le po obvestitvi pobirajočih organov o zadobljeni dovolitvi; vsi poprej zapadli z neski takih priklad — kakor že rečeno — pa so za občino izgubljeni.

Če se naklada na pivo in žganje sklene za daljšo dobo (do 10 let), je treba, da se razglasi tudi doba pobiranja.

Ako je bila taka naklada dovoljena za več let, naj se v proračunu vedno navede odlok deželnega odbora, s katerim je bila dovoljena.

Če je bila sklenjena užitninska doklada ali doklada na pivo in žganje, naj se posebej navede, koliko letnega donosa je pričakovati od vsake take priklade.

Za pobiranje občinskih naklad na pivo in žganje veljajo predpisi c. kr. deželne vlade z dne 31. dec. 1904, dež. zak. št. 1. iz l. 1905.

Te naklade morajo občine same pobirati. Kjer ima dežela užitnino v zakupu, dovoli deželni odbor na izrecno prošnjo občine, da pobira deželni dacar tudi občinske naklade na pivo in žganje, zahteva pa zato poleg povračila stroškov za tiskovine in orodje še prispevek za režijo v znesku 10% (deset 0/0) iz tega naslova nabranih naklad.

Če sklenjena doklada na direktne davke ali užitnino ne presega 15% in če proti njej ni bilo ugovora, je — a le v tem slučaju — vse za-

devne spise predložiti pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu s prošnjo, da radi pobiranja ukrene potrebno.

V vseh drugih slučajih pa se mora županstvo obračati v gospodarskih zadevah naravnost na deželni odbor.

Končno se opozarja županstvo na tuuradno okrožnico z dne 6. maja 1910 št. 6451, vsled katere mora predložiti vsako leto že do 1. februarja deželnemu odboru »Izkaz o sklenjenih in prejetih občinskih dokladah in nakladah«, vsled česar se mora torej proračun pravočasno rešiti.

Glede sestavljanja letnih računov se opozarja županstvo pri tej priliki na sledeče določbe § 66. občinskega reda:

A. Računi morajo obsegati vse dohodke in izdatke od 1. januarja do 31. decembra dotičnega upravnega leta brez ozira na to, kdaj sklepa o njih občinski odbor, zaključiti se morajo torej z 31. decembrom vsakega leta.

B. Razpoloženi morajo biti na vpogled 14 dni poprej, predno jih vzame v pretres občinski odbor, in se mora razpoložitev javno razglasiti. Županstvo se opozarja pri tem na razsodbo upravnega sodišča z dne 4. januarja 1900, št. 55, Budw. 13.603, ki se glasi: Priloge k letnemu računu so bistven del računa in morajo biti občanom na vpogled ravnokakor kakor računi.

C. Občinski odbor mora odobriti letne račune za preteklo upravno leto najkasneje do konca februarja naslednjega leta.

Ta okrožnica naj se doslovno prebere v prihodnji seji občinskega odbora in naj se županstva po njenih predpisih natančno ravnajo ne samo letos, ampak tudi v prihodnje.

Zato se mora okrožnica pri županstvu skrbno hraniti, o čemur se bode prepričal deželni odbor o priliki revizij občinskih uradov.

Deželni odbor kranjski
v Ljubljani, dne 18. oktobra 1910.

Koliko odbornikov je voliti v občinski zastop?

Jako zanimiv slučaj, ki je morebiti prvi te vrste, se je dogodil o priliki občinskih volitev za občino Ribno pri Bledu.

Pri sestavi volilnih imenikov se je izkazalo, da šteje občina 705 volilcev, od katerih jih odpade 121 na III. volilni razred. Ker je število volilcev bilo dokaj večje, kakor sicer, je vprašal tamošnji župan c. kr. okr. glavarja v Radoljici, koliko mož naj se voli pri novih volitvah, ali 18 kakor doslej

ali 24 v smislu § 13 občinskega reda za Kranjsko. Na ustmeno izjavo c. kr. okr. glavarja, da je merodajno število občanov, češ da govori nemško besedilo postave o »wahlberechtigigte Gemeindeglieder« in da § 6 izrečno pove, kdo je »občan,« je župan odredil volitve ter razglasil, da se voli 18 odbornikov in sicer po 5 v razredih in po 1 v podobčinah. Volitev je bila dne 11. jul. in je bilo v resnici izvoljenih 18 odbornikov.

Zoper ta izid volitve pa ste bili na c. kr. dež. vlado vloženi dve pritožbi, ki ste v bistvu zahtevali enako: naj se vsa volitev razveljavi, ker se je volilo premalo odbornikov ter naj se odredi nova volitev: po 7 mož v razrede in po 1 v podobčine, torej skupno 24 odbornikov.

Sedaj je c. kr. dež. vlada izdala svojo razsodbo, katero je c. kr. okr. glavarstvo v Radoljici intimiralo prizadetim strankam z razglasom z dne 20. sept. t. l. št. 18240. Razglas slove:

Razsodba c. kr. dež. vlade:

..... ugovorom vseh pritožnikov se ugodi ter se odreja naknadna volitev po dveh odbornikov in po jednega namestnika v I., II. in III. volilnem razredu in sicer na podlagi pravomočnih volilnih imenikov.

Ta razsodba je vsled določbe § 33 obč. vol. reda v administrativnem postopanju končno veljavna, ter se opira na sledeče razloge:

Ugovori vseh pritožnikov, da bi se bilomoralo namesto 18, 24 odbornikov voliti, so opravičeni. Po nemškem besedilu § 13 obč. vol. reda ima občinski odbor v občinah s 601—1000 volilnoopravičenih občanov obstojati iz 24 udov.

Po tem besedilu bi se moralo torej res zahtevati pri določitvi števila obč. odbornikov, da pridejo le oni volilci v pošte, kateri so v smislu § 6 o. r. za Kranjsko kot občinski deležniki kvalificirani. Temu domnevanju nasproti pa stoji dejstvo, da slovenski tekst v navedeni točki govori le od volilcev in da se morejo med volilce tudi v zakonu z dne 17. okt. 1910 dež. zak. št. 32 imenovani volilni opravičenci prištevati, katerim manjka občinsko deležništvo.

Ker sta vsled § 2 zakona z dne 30/12 1869, dež. zak. št. 3 iz leta 1870 oba teksta nemški in slovenski avtentična, se mora torej neskladnost teh poslovnih določil iz postave same in iz njenega namena izvajati, osobito ker se ne more smatrati, da bi se določitev števila občinskih odbornikov na tako negotovo in težko določljivo podlago vezala, kajti potem bi prišli, ako bi se vpoštevali v zmislu § 6 obč. r. določeni volilnoopravičeni občinski deležniki od onih v zmislu § 15-d, št. 3 obč. vol. reda v volilni imenik III. volilnega razreda vsprejetih oseb le one, ki imajo v tam. občini domovinsko pravico in ki so torej v zmislu § 6 obč. reda res kot obč. deležniki kvalificirani.

Ker bi bilo pa določanje domovinske pravice v takih slučajih pretežavno in prezamudno se mora smatrati, da so volilci in volilno opravičeni občani jednako pomembni in da pridejo torej pri določitvi števila obč. odbornikov vsi v III. razredu vpisani volilci kot volilci v pošte.

V tam. občini je v imeniku 705 volilcev vpisanih, ter se mora torej za tamošnjo občino 24 občinskih odbornikov voliti.

Ker ima občina 3 podobčine in vsaka voli že jednega odbornika in jednega namestnika, odpade torej na vsaki volilni razred 7 odbornikov in 3 namestniki.

Ker se je pri prvotni volitvi volilo le po 5 odbornikov in po 2 namestnika se mora torej sedaj voliti še v vsakem volilnem razredu po 2 odbornika in po jednega namestnika.

Županstvu se torej vračajo vsi volilni spisi s povabilom, da v smislu § 18 obč. volil. reda takoj razpiše dopolnilno volitev za 6 odbornikov in za 3 namestnike in sicer za po 2 odbornika in jednega namestnika v I., II. in III. volilnem razredu.

C. kr. okr. glavarstvo v Radoljici, dne 20/9. 1911.

Župnek m. p.

Iz tega odloka je razvidno zlasti dvoje:

1. pri določevanju števila odbornikov je merodajno število volilcev celega III. volilnega razreda.

2. volitve niso ovržene radi premalega števila izvoljenih odbornikov, ako se je sicer volilno postopanje vršilo pravilno in postavno.

Organizacija občinskih uslužbencev.

Naše presenečenje ni ravno malo, ko vidimo, kako malo zanimanja je med občinskimi uslužbenci za organizacijo, ki bo le njim samim v korist. Število, kolikor se jih je priglasilo do danes — 20. okt. 1911 — ko to pišemo, je komaj toliko, da bi lahko sestavili odbor! Preostalo bi komaj par članov.

Vseh skupaj za organizacijo se je priglasilo — le 13 občinskih uslužbencev, in le 3 (trije) za pripravljalni odbor, — to iz vseh krajev, kjer imajo naš list.

Ali ni nič več občinskih uslužbencev, ali pa se jim tako dobro godi, da mislijo: češ, čemu nam bo organizacija.

Mi bomo še čakali. Morda se še kdo zbudi. Če pa ne — naša krivda ne bo. Mi smo bili in smo še vedno na razpolago za vsako delo v korist splošnosti

Premovanje goveje živine.

Deželni odbor kranjski priredi to leto sledeča premovanja goveje živine:

- dne 23. t. m. ob 9 uri dop. v Dobropoljah,
 » 24. » » 9 » » » Kranju,
 » 28. » » 9 » » » Vipavi,
 » 30. » » 9 » » » Šmarjeti na Dolenj.

Premovali se bodo biki, krave, junice in teleta. Sesajoča teleta se morajo pripeljati na premovanje s kravami. Ob tej priliki se bodo nakupovali od strani deželnega odbora biki od 3 mesecev do 1 leta stari. Nakupovale se bodo tudi mlade juničice, katere še sesajo in starejše. Za lepe juničice, katere bodo redili posestniki za pleme, razdeljevale se bodo vzrejevalne premije.

Razen teh premovanj priredi deželni odbor še posebna premovanja in nakup telet ter mladih bikov.

Takšna premovanja se bodo vršila, oziroma so se že izvršila:

- dne 17. oktob. t. l. ob 9 uri dop. v Seleh,
 » 17. » » » 3 » pop. v Zalem logu,
 » 18. » » » 9 » dop. v Stari Loki,
 » 18. » » » 3 » pop. v Poljanah,
 » 19. » » » 9 » dop. na Bledu,
 » 19. » » » $\frac{1}{2}$ 4 » pop. v Boh. Bistrici,
 » 20. » » » 9 » dop. v Horjulu,
 » 20. » » » 3 » pop. na Vrhnikih,
 » 21. » » » 9 » dop. v Dolskem,
 » 25. » » » 9 » dop. v Vodica, h,
 » 26. » » » 9 » dop. v Trnovem,
 » 26. » » » 3 » pop. v Košani,
 » 27. » » » 9 » dop. v Blokah.

Pri teh premovanjih se bodo delile vzrejevalne premije za lepe sesajoče in tudi starejše junčice. Sesajoča teleta se morajo pripeljati na premovanje s kravami. Posestniki, ki rede vsaj polovico telet od števila krav skozi eno leto, dobijo lahko vzrejevalno premijo 50 K za eno lepo juničico. Kedor redi več kot polovico telet od krav skozi celo leto dobi lahko dve vzrejevalni premiji po 50 K.

Ob tej priliki se bodo nakupovali tudi mladi biki od 3 mesecev do 1 leta kakor tudi mlade juničice od strani deželnega odbora. Za Dolenjsko je deželni odbor odstopil celo akcijo c. kr. kmetijski družbi kranjski.

V korist domačega vinarstva

Od deželnega odbora so je razposlala naslednja

Okrožnica

vsem županstvom na Kranjskem.
Št. 16336.

Da bi onemogočila promet s ponarejenim vinom, vinskim moštom in vinsko drozgo (žonto), je država postavila c. kr. kletarskega nadzornika. Ker je v največjo korist ne le vinogradnikov, marveč tudi povžitnikov vina, če se poslovanje tega organa po možnosti podpira, se županstvu

naroča, da podpisanemu deželnemu odboru zaupno naznani vsak slučaj, ko se sumi ali domneva, da kak krčmar ali gostilničar toči vino oziroma vinski mošt, ki bi ne odgovarjala vinskemu zakonu z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210.

Ta dolžnost se županstvu nalaga s pristavkom, da se bo s takimi naznanili ravnalo popolnoma zaupno in tajno, in da se ne bo nihče skliceval na ovadbo županstva. Vsled tega taka naznanila za županstva ne bodo imela nikakoršnih neprijetnih posledic.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 29. septembra 1911.

Deželni glavar:

Šuklje.

O p. u r e d. Pristavljamo še, da je izvrševanje te okrožnice tem večja dolžnost županstev, ker morajo izvrševati nalogo, katero jim nalagajo dolžnosti izvrševanja krajevne, v tem slučaju zdravstvene policije (§ 28, točki 4 in 5 občinskega reda).

Vprašanja in odgovori.

Prejeli smo ta-le dopis k odgovoru med vprašanji pod št. 121 v 17. številki »Občinske Uprave« t. l.:

Postojna, dne 5. oktobra 1911.

Slavno uredništvo!

Z ozirom na 121. vprašanje v 17. številki Vašega cenj, lista z dne 30. septembra t. l. prosim, da sprejmete v smislu § 19. tiskovnega zakona in na enakem mestu v postavni obliki v Vašem cenj. listu objavite sledeči popravek:

Ni res, da sem baje kar jaz sam — Šeber natisnil deželni grb (orla) na glasovnice za vse razrede in podobčine pri občinskih volitvah, res pa je, da take glasovnice niso bile pri meni naročene in jih tudi nikomur tiskal nisem, ker mi je dobro znano, da so le one glasovnice veljavne, ki jih izroči občina deželni odbor.

Z odličnim spoštovanjem

Maks Seber.

Z veseljem priobčujemo ta popravek in obžalujemo le, da se še vedno dobe dopisniki, kateri poročajo stvari, ne da bi se o njih popred n a t a n č n o prepričali. Ne uvidimo, zakaj bi se komu delala krivica ravno vsled napačnih informacij. Zato zahtevamo, naj se nam poročajo le gotova in dognana dejstva, sicer rajše nič! V ostalem pa smo ravno v tej zadevi prejeli lojalno pojasnilo, ki pravi, da je obvestitelja neka trztja oseba napačno informirala. — V pojasnilu stoji: Šeber bode pri vsem nedolžen . . . itd.

S tem je za nas in za gosp. Šebra zadeva končana.
128. G. F. E. v T. (D o l.)

V p r a š a n j e:

Občinski odbor (večina) zahteva sejo, a župan se je boji in je noče sklicati. Kaj je storiti, ker so zadeve važne in nujne?

O d g o v o r:

Župan mora sklicati sejo, ako zahteva sklicanje tretjina odbornikov. Zahtevo naj stavijo pismeno. Ako bi župan vkljub tej, v § 41, zadnji odstavek občinskega reda, vtemeljeni zahtevi, seje sklicati ne hotel, potem naj se obrnejo odborniki naravnost na deželni odbor,

ki bo brez dvoma odredil, da se seja takoj izvrši, ker spada dotična zadeva, o kateri je treba razpravljati, v samostojen delokrog občine.

Ni izključeno, da bi deželni odbor ne uporabil proti županu tudi § 92. občinskega reda, če se dožene, da je opustil ali zanemarjal svojo dolžnost v opravih domačega področja.

129. Županstvo občine Fara.

Vprašanje:

Neki A. K. je pred 2 leti tik svoje šupe zraven potoka, kateri teče mimo, na prejšnji zid dozidal zid, da mu voda ne bo ob nalivu delala škode.

Letos meseca avgusta je pa sosed L. ne da bi koga vprašal, na drugi strani potoka prizidal višji zid, ter s tem zožil tok. Kakor okolnost kaže, je za K. ob nalivu nevarno, da mu voda vse zalije, ker nima zadosti prostorne struge.

Žena K. se je takoj pritožila pri županstvu; K. pa ni bilo doma. Žena je namreč s svojim možem sosesnica tega posestva.

Županstvo je naročilo L., da mora narediti vodi zadosti široko strugo, da ne bo delala K. škode. Ker L. ni ubogal, se je odredil ogled na licu mesta na dan 13. avgusta. Pri tem ogledu se je po daljšem trudu prepirajoča se sosedna poravnala tako, da mora L. zid, kakor se mu je odkazalo, podreti in prenesti, mesto ovinka v ravni črti zidati in povrniti stroške K.

L. je res podrl zid, toda zidal ni tako, kot se mu je odkazalo, ampak pustil zopet ovinek; zidal je tudi na drugem delu še en meter dalje, koder mu je bilo prepovedano.

Žena K. je pisala svojemu možu o tem in on je prišel domov ter zahteval pri županstvu pojasnila.

Nato je odredilo županstvo nov ogled, katerega sta se udeležila 2 obč. svetovalca. L.-u. se je privatno po sosedu sporočilo, da se bo vršil nov ogled 11. t. m. zjutraj ob 7. uri. Ko smo prišli tje, pa L. ni bilo doma; žena je rekla, da ni bil obveščen. Prepričali smo se, da ni L. tako naredil, kakor je pri poravnavi 13. avg. bil voljan storiti. Ker ne vemo sedaj kaj početi, prosimo pojasnila:

Kaj naj ukrene sedaj županstvo proti L.? — Kdo ima pravico dovoljevati take zidove (škarpe) ob potokih? — Kako naj doženemo, bo de li res delala voda sedaj v slučaju nalivov K. več škode, kakor do sedaj, ko ni bil tam zid in ko se je voda prosto razlivala po plitvi travi?

Ali bi ne bilo umestno, še enkrat čisto na novo ogled odrediti ter L. in K. o tem pismeno proti povratnemu potrdilu obvestiti?

Kam naj se K. pritoži, ako mu L. ne bo hotel ugoditi? Ali bi se moglo od L. zahtevati, da povrne K. škodo, ako mu jo voda ob nalivu povzroči?

Odgovor:

Pravico dovoljevati take zgradbe imajo v smislu § 23. vodopravoega zakona z dne 15. maja 1872, dež. zak. št. 16. politična oblastva (c. kr. okrajna glavarstva). Dolžnosti, ki jih imajo stranke odnosno prizadeti pri takih varstvenih vodnih zgradbah, določajo dosti jasno §§ 24 in 25 in 26 navedenega zakona. (Glejte IX. zvezek J. Pfeiferjeve ročne izdaje zakonov in ukazov za Kranjsko.)

Ako se L. noče ukloniti posredovanju županstva, ki je imelo vsekakor namen, zadevo uravnati mirnim potom, pristoji seveda K.-u pritožba na c. kr. okrajno glavarstvo. Županstvo ne more v slučaju, da na njegovo posredovanje ni mogoče mirnim potom ničesar doseči, storiti nikakih drugih korakov, kakor da opozori L.-a, da bodo narastli zanj izdatni troški, če bo treba komisijских obravnav, ki bi jih moralo v slučaju nesporazuma in njegove trme odrediti okrajno glavarstvo.

Ako meni županstvo, da utegne z novim posredovanjem doseči kak vspeh, lahko odredi nov ogled na licu

mesta; ako ne, ne preostaja drugega, kot prepustiti odločitev okr. glavarstvu.

Kar se tiče povračila morebiti povzročene škode K.-u, se ne da ničesar reči. O tem pristoji končna odločitev le rednemu sodišču.

130. Gospod J. G. v S. č. pri K.

Vprašanje:

Nek posestnik je slaboumen in ima kuratorja. Otrok nima. Z ženo, ki bi ga najraje izstradala, sta drug po drugem dediča. Pred 4 leti je žena sporazumno s kuratorjem vzela k hiši možovo stričnico M. zaradi dela pod pogojem, da dobi svoj čas posestvo, katerega večji del pride ravno letos iz najema. Sodnija z zadevo M. ni imela dosedaj ničesar opraviti. Sedaj pa hoče dati kurator posestvo M. in bi dobil mož 4000 K, žena pa 2000 K, razven tega vse, kar potrebujeta. Tozadevni ukrep je že potrdilo okrajno sodišče v Ljubljani. Ker pa sedaj brat posestnikove žene D. ponuja za posestvo 3000 K več, kakor bi dala M., se je cela stvar zavlekla. Kurator, posestnik sam, vsa vas in župan so zato, da dobi posestvo M., za D. pa govori samo višji ponudek 3000 K in pa posestnikova žena, vsi drugi so proti njemu.

Ali se more M. nadejati posestva z ozirom na D. in pod kakimi pogoji?

Odgovor:

Mi moremo izreči o tej zadevi edinole svoje mnenje, ne da bi hoteli s tem dati podlago za kako stališče, na katero bi se mogli opirati prizadeti stranki, — torej mnenje brez vsakega prejuda. — To mnenje je sledeče: Ako obstoji med kuratorjem in med M. pogodba, bodisi pismena ali ustna, je prej kot ne ne bode mogoče zrušiti, tem manj, ker je dotični ukrep glede oddaje posestva že potrdilo sodišče. Iz tega sledi, da je morala vsekakor obstati neka pogodba. Razveljavljenje pogodbe bi bilo torej mogoče le potom rednega sodišča, ako so dani vsled izrednih okolščin za to kaki pogoji, o katerih pa mi ne moremo razpravljati, kakor tudi ne, če je za 3000 K višji ponudek zadosten vzrok za razveljavljenje že obstoječe in odobrene pogodbe.

131. Mestno županstvo v Kranju.

Vprašanje:

Ali ima pravico zahtevati orožnik, ki je služboval 8 let v občini kot orožniški stražmojster in bival potem še dve leti kot vpokojenec v tej občini, da se ga sprejme na podlagi desetletnega prostovoljnega in nepretrganega bivanja v občini v domovinsko zvezo?

Odgovor:

Ne, tega orožnik ne more zahtevati. Za orožništvo veljajo glede domovinstva enaka določila, kakor glede drugega moštva armade. Ti ostanejo pristojni v oni občini, v kateri so imeli domovinsko pravico ob vstopu v vojaško službo.

Orožnikov ni smatrati kot definitivne državne uslužbenice, ki bi imeli po domovinskem zakonu pravico do uradnega domovinstva; pa tudi njihovo bivanje v občini se ne more smatrati kot prostovoljno, dokler so v aktivni službi.

V pokoju še le si more pridobiti orožnik z desetletnim bivanjem domovinsko pravico v občini.

132. Županstvo St. Crucis.

Vprašanje:

Je-li res dolžno županstvo plačevati od uradnih pošiljatev dostavnino c. kr. poštnemu uradu v Radečah?

Pripomni se, da tukajšno županstvo ne prejema pisma na dom, temveč jih mora samo iskati pri poštnem nabiralniku v Št. Jurju v daljavi 2 km od županskega urada.

Kam se je v tej zadevi pritožiti?

O d g o v o r:

Po uradna (exoffo) pisma morajo uradi s a m i hoditi na poštne urade in se jim torej ne dostavljajo. Frankirana (privatna pisma) se pa uradom tudi lahko dostavljajo, a v tem slučaju morajo uradi (županstva) plačevati dostavnino prav tako, kakor vsak privatni adresat.

Tako se nam je na zadevno vprašanje pojasnilo od kompetentne poštne strani.

Ni dvoma, da županstvu ni treba plačevati dostavninske pristojbine od uradnih pošujatev, ki jih hodi samo iskat. — V nasprotnem slučaju naj se pritoži na c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu.

133. Ž u p a n s t v o F. (D o l.)

V p r a š a n j e:

Posesnik I. J. v F. je prosil za stavbno dovoljenje neke šupe med hišami št. 9 in 20 in pod svojo hišo št. 10. Soseđa št. 9 in 20 se upirata tej stavbi. Sosed št. 20 pravi, da se mu s stavbo zapre vsak vid na cesto in da mu v hiši ovira svetlobo. Sosed št. 9 pa pravi, da ima med njegovo hišo in nameravano stavbo vozno pot. Ker bi bilo po načrtu le 4 m prostora, bi ne mogel voziti po tej poti tako neovirano, kot popred.

Pripomni se, da je dosedaj na tem mestu stala šupa za steljo, katero je podrl J. z namenom, da zgradi nekoliko večjo. Radi tega so se sosede uprli. Rekel je, da bo delal poslopje za stanovanje, toda tudi temu se upirajo, češ da je preblizu omenjenih hiš 9 in 20. Županstvo mu je naročilo naj preneha z delom, dokler se ne poizve, če se sme dovoliti stavba, ali ne. Ker se tam mimo vozi, obstoji res nevarnost ognja. Menimo pa, da pride tu v poštev tudi stavbna olajšava k § 57.

Ali se sme tu dovoliti zgradba šupe ali pa tudi stanovanjsko poslopje?

O d g o v o r:

Obžalujemo, da ne moremo niti v tem — niti v prihodnjih enakih slučajih dati odgovora v konkretni obliki. Zadeva je na vsak način sporna in končna odločitev odvisna od rešitve inštančnim potom oziroma od rešitve v zadnji inštanci.

Mi moremo torej le svetovati županstvu, da krene na ono pot, ki jo predpisuje stavbni red. Na podlagi komisjskega ogleda naj izda — upošteva vse ugovore mejašev — tako odločitev, kakoršna je pač mogoča na podlagi komisjske obravnave, bodisi da dovoli stavbo ali pa stavbno dovoljenje odreče.

V vsakem slučaju se bo pritožila ena ali druga stranka v prvo na občinski — v drugo na deželni odbor.

Kar se tiče ugovorov glede zraka in svetlobe, bode stvar zopet prej kot ne zasebno-pravnega značaja, torej stranki zopet le odprta pot pred redno sodišče.

Vseh raznih, v Vašem slučaju v poštev prihajajočih momentov in okolnosti pa mi ne poznamo, in niti od daleč ne moremo slutiti, kako se bo stvar razvila v slučaju raznih pritožb. Če bi se mi izjavili v enem smislu, pa bi po ugotovljenih dejstvih stvar izpadla drugače, bi mi stali zopet pred očitanjem, da smo dali napačne informacije.

Zato prosimo ponovno, naj se ne zahteva od nas p r e v e č v onih slučajih, v katerih se gre za kake sporne stvari in v katerih je rešitev odvisna od raznih instanc.

Gospodarske vesti.**Vinogradi na Štajerskem in množina vina.**

Leta 1863 je imela Štajerska 31.311 ha vinogradov, l. 1884. pa 34.055 ha. Od l. 1880. nadalje je uničila trtna uš okoli 20.000 ha, od katerih pa je že kakih 20.000 ha na novo nasajenih. Za pridelek

prihaja danes v poštev le 18.000 ha. Vinski pridelek je jako različen; v dobi od leta 1874 do 1910 je znašal najmanjši pridelek 130.648 hl (leta 1899), največji pa 1.870.018 hl (l. 1908).

Za vinogradnike in sadjarje. Samočiste (samorejne) droži za pokipenje vinskega in sadnega mošta se dobivajo tudi letos pri hmetijsko-kemij-skem preskuševališču za Kranjsko v Ljubljani. Cevka s samočistimi drožmi z navodilom o uporabi stane 25 vinarjev; s poštnino in zavojem pa 50 vin. Ako se vzame 5 cevk, se zaračunijo z vsem skup po 40 vin. Plačati se mora pri naročanju naprej, kar se lahko stori tudi v pisemskih znamkah. Ena cevka zadostuje za 5 do 10 hektolitrov mošta; naroče naj se vsaj 5 dni pred uporabo.

Proti takozv. „bušenšankom“! Na Dolenjskem je trta letos precej dobro obrodila in so vinogradniki pridelali precej vina, ki je letos zlasti jako močno. Privoščiti moramo pridelek vinogradnikom, ki so lani zaradi slabe letine zelo trpeli in niso imeli kaj prodati.

Ali spametovali se zbog tega niso.

Ker je letos malo boljši pridelek, pa mislijo ljudje, da morajo — kolikor mogoče veliko mošta in vina — p o p i t i d o m a ! O, te grde razvade! Posebno so za pospeševanje pijančevanja pripravni takozvani »bušenšanki«, — »vintoči pod vejo«. — Pa ne samo to! Tudi n r a v n o s t trpi pod vtisom takega pijančevanja. Kajti tam se pije navadno kar na debelo — »pol za denar, pol zastonj«. Nazadnje pa nima vinogradnik ne vina ne denarja, ampak samo velikanskega mačka.

Cene vinskemu pridelku bodo letos napete. Čemu torej razmetavati božji dar, ko ga bo lahko spraviti v denar po dobri ceni, in je denarja tako krvavo potreba.

Št. Jernejska dolina in okolica imajo precej dobre kaplje. Zakaj bi se producenti (vinogradniki) ne združili in stopili v dogovor z deželno vinarsko zadrugo, da bi morda ta pokupila za primerno ceno ves vinski pridelek. — Denar skup — to jim bo nekaj zaleglo, ne pa tisti nepotrebni »bušenšanki«, ki le ubijajo vinogradnika moralno in materijelno, ker navadno takrat, ko potoči vino, ni ne tega ne — denarja.

Obrtnim oblastvom — tu pridejo v poštev okrajna glavarstva v Krškem, Novem mestu in Črnomlju — pa polagamo kot nujno in važno na sree, naj postopajo pri podeljevanju dovoljenj za »bušenšanke« z največjo natančnostjo in strogostjo.

Raznoterosti.**Izvoz živine iz Hrvaško-Slavonske leta 1910**

je po uradnih podatkih znašal 443.644 kosov v skupni vrednosti 70 milj. 890.166 kron. Glavni del — krog 60 odstotkov — odpade na govejo živino: 131.972 kosov v skupni vrednosti 41.949.627

kron. Največ živine da okrožje bjelovarsko, kjer je živinoreja najbolj razvita. Izvoz goveje živine v obče raste, a letos je dobil hud udarec vsled živinske kuge in bodo zato številke za leto 1911 mnogo manj ugodne. — Telet se je izvozilo 42.431 v vrednosti 2,385.366 K, ter je dal samo bjelovarski okraj 22.601 kos. Izvoz telet se je od leta 1906 skoro podvojil. — Zanimive so številke o izvozu konj. ki je znašal leta 1907 le 8000 repov, l. 1908. že 30.000, l. 1909. 36.000, l. 1910. je zopet nazadoval in padel na 29.318 kosov v skupni vrednosti 9.454.094 K. — Ovac in koz se je izvozilo 51.929 kosov v vrednosti 1.403.219 K; največ pridejo v poštev okrožja Lika-Krbavica, Srijem in Zagreb. — Izvoz prašičev, ki je sicer od l. 1909. nekoliko padel, je na drugem mestu vsega izvoza ter je znašal l. 1910. 187.994 kosov v vrednosti 15.697.860 K. torej skoro četrtno vseh izvoznih dohodkov. Glavni del je tudi tu dal bjelovarski okraj, namreč 107.455 kosov v vrednosti 19 milj. 57.095 K.

Listnica uredništva.

Priljubljenemu odboru „Zadruga istarskih općinskih činovnika i namještenika.“

Iz današnjega lista bodete posneli, da še ne obstoji na Kranjskem kaka organizacija občinskih nslužbencev. Tudi se do danes še ni konstituiral kak pripravljalni odbor.

Vaši želji za dopošiljatev pravil društva (organizacije) občinskih uslužbencev torej ne moremo ustreči, ker takega društva, — torej tudi pravil — ni. Ako pa morda želite pravila „Kmečke županske zveze“, Vam jih z veseljem dopošljemo.

Občni zbor

„Slov. županske zveze za Koroško“

se vrši

v četrtek dne 26. oktobra l. 1911

točno ob 1/29 uri dopoldne

v mali dvorani hotela „Trabesinger“ v Celovcu.

Spored:

1. Pozdrav.
2. Poročilo odbora in tajništva.
3. Volitev novega odbora.
4. Slučajnosti.

Slovenski župani in občinski odborniki, udeležite se v velikem številu zborovanja Vaše strokovne organizacije.

Odbor.

„Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani“

v hiši Zadruga zveze, Dunajska cesta 32

(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0
4 0

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. dopoldne.

Za varnost vložnega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0
4 0

brez
odbitka